

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

108. An famuli inservientes dominis frangant ieiunium comedendo gulosè
fragmenta ciborum? Et an servitores, & electores ad mensam possint
assumere aliquid ante talem lectionem, vel servitium, licet ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

4. Notandum est etiam, quod Portel. in addit. ad
dub. regni. verb. Ieiunium, n. 10. putat, spatium medie
horæ non esse magnam interruptionem, vt non possit
quis redire ad cenam, nisi (addit) quod manducauit,
esse sufficiens ad sustentationem ieiunij: nam non
posset iterum comedere absque fractione ieiunij.

RESOL. CVII.

An frangat ieiunium, si quis, urgente aliquo negotio, per
longum tempus interrumpet prandium?
Et quod sit hoc tempus longum? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4.
Ref. 64. alias 62.

1. Negatiue respondet Pater Pasqualigus, decis.
1.1. n. 5. & 6. docens nullo modo frangi ieiunium,
etiam si (urgente aliquo negotio) vsque ad no-
cturnum prandium interrupteretur. Ratio eius est; quia,
cum illa interruptio, licet satis longa, non sit volun-
taria, sed ex necessitate; secunda comestio censetur
paris, & complementum prioris comestionis, qua
imperfecta fuit relicta. Sed ego alibi cum pluribus Do-
ctoribus exillimauit verè frangere ieiunium, illum, qui
per longum tempus, ad arbitrium boni viri prandium
interrumpet.

2. Sed notissimè Pater Leandrus de Præcept. Ecclæs.
resol. 5. quæst. 33. sub distinctione respondit, quod il-
le, qui etiam ob iustam causam interruptit per am-
plius quam per duas horas prandium, seu cenam, non
posset absque violatione ieiunij ad ipsam complendam
redire, si comedens aliàs in prima comestione sumpsit
cuius quantitatem sufficientem ad ieiunium toleran-
dum; quia hoc tempus in hoc casu, sufficientissimum
videatur ad diuidendas omnino illas comestiones; &
consequenter ad violandum ieiunium, vt expresse do-
cet Lessius, lib. 4. cap. 1. num. 11. vers. Inferitur quarto.
Qui verò per minoris temporis spatium interrumpet,
nullo modo violaret. Ita Leandrus, qui citat San-
ctum Angles, & Ludouicum de San Iuan: Et huic opi-
nioni etiam ego adhaereo; quod non audeo facere cum
fuerint Patris Pasqualigi; contra quam sic notissi-
me etiam aliter Pater Martinus de San Ioseph in Mo-
nita Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 5. de ieiunio, num. 10.
[Et] que in die ayuno, auendo comenzado à comer,
le leuanta dexando la comida por alguna ocasion de
negocio, con animo de boluer à comer puede acabar el
negocio, y boluer à comer, como la interrupcion no
sea tan larga: que se iuzgue por dos comidas; porque
razonablemente se continua comida, aunque se interrump-
pa por espacio de vna hora. Trullenchez, lib. 3. tom. 1.
cap. 7. dub. 6. n. 1. Lessius, l. 2. cap. 4. dub. 13. numero 11.
Bonomina de Præcept. Ecclæs. disp. vltim. punct. 1. n. 10.
Pillucius, tom. 1. tract. 27. cap. 2. n. 41. Nauarrus, cap. 21.
num. 1. Reginaldus, 1. tom. lib. 4. num. 177. Caietanus,
in summa, verb. Ieiunium. Villalobos, tract. 2. diffie. 6.
n. Toletus, lib. 6. cap. 2. num. 5. Sanch. in selectis, q. 52.
n. 4. qui citat Angles in floribus, de Ieiunio, disp. 9. de
vna comestione, art. 12. diffie. 1. que dizen ambos, que
puede boluer à comer, aunque ayan pasado dos ho-
ras. Huicque Martinus; cui adde Roccafull in Praxi
Theol. Mor. tom. 2. lib. 3. de Præcept. Ecclæs. capite 4.
num. 60.

RESOL. CVIII.

An famuli inservientes Domini frangant ieiunium co-
medendo gulose fragmenta ciborum?
Et an seruitores, & lectores ad mensam possint assumere
aliquid ante talem lectionem, & seruitium, licet nullam

habeant necessitatem? Ex part. 4. tract. 4. & Misc.
Ref. 142.

§. 1. Hic casus passim accidit, & ad illum affirma-
tiue olim respondit quidam Confessarius; sed
negatiuam sententiam tenendam esse puto, quam do-
cet Sanch. in opusc. t. 2. lib. 5. c. 1. dub. 2. n. 3. vbi sic affir-
mit: Famuli qui inserviunt mensis dominorum, non
frangunt ieiunium comedendo gulosè ex iis, quæ de
mensa tollunt, si statim post dominos suos sint come-
sturi, quia totum reputatur vnica comestio, & possunt
illo modo incipere comestionem. Ita ille, qui etiam
antea n. 2. docuerat, seruitores & lectores ad mensam
posse assumere aliquid ante talem lectionem, vel ser-
uitium, non tantum per modum medicinæ, vt possint
debitè exequi officium, sed etiam per modum cibi &
sustentationis, & ad subleuandam famem, licet nul-
lam habeant necessitatem, quia possunt tunc velle in-
cipere comestionem, & finito seruitio, vel lectio-
ne perficere. Hæc Sanchez, satis quidem probabi-
liter.

Sup. hoc sup.
in Ref. 102.
§. Sed hic, à
lio. 7. & seqq.

RESOL. CIX.

An in die ieiunij licitum sit collationem serotinam mane
sumere, & nocturno tempore cenam capere?
Et notatur, quod mutatio talis refectiuncula, si efficiatur
ex causa iusta, vt v. g. propter studium, propter ali-
quanegotia agenda in die, propter iter, propter lectio-
nem perlegendam, vel sermonem faciendum, propter
vigilias nocturnas, & quid simile, non erit neque pec-
catum veniale. Ex p. 1. tr. 9. Ref. 33.

§. 1. Negatiuam sententiam sub onere peccati mor-
talis docuerunt Azorius p. 1. lib. 7. c. 8. q. 6. Lla-
mas in summa, p. 3. c. 5. §. 26. Fagundes Præcept. 4. lib. 1.
c. 4. n. 16. cum aliis, quia (ait ille) collatio serotina non à
iure, sed à consuetudine introducta est: ergo seroti-
na tantum collatio licita erit, & non matutina, cum
adhuc matutina per consuetudinem non sit intro-
ducta.

Sup. hoc sup.
in Ref. 8. §.
Sed hæc, &
seqq.

2. Hæc sententia est probabilis: sed probabilio-
rem esse contrariam existimo. Dico igitur, sine rationabi-
li causa collationem serotinam mane sumere, esse tan-
tum peccatum veniale. Et ita docet Layman in Theo-
log. moral. lib. 4. tract. 8. cap. 1. n. 10. Fernandez in exam.
Theol. mor. p. 2. cap. 8. §. 3. n. 7. Toletus lib. 6. c. 2. num. 8.
Filliuc. r. tract. 27. p. 2. c. 2. n. 18. Lessius lib. 4. c. 3. dub. 2.
n. 11. Villalobos in summa; tom. 1. tr. 23. diffie. 7. n. 2. &
alij. Et ratio est: quia ita faciendo non violatur sub-
stantia ieiunij, sed tantum mutatur circumstantia il-
lius cœnule.

Sup. hoc in
Ref. not. pro-
terita §. Sed
hanc, ante
med. vers.
Dixit in
causa.

3. Notandum est tamen, quod mutatio talis refe-
ctiuncula, si efficiatur ex iusta causa, vt v. g. propter
studium, propter aliqua negotia agenda in die, pro-
pter iter, propter lectionem prælegendam, vel ser-
monem faciendum, propter vigilias nocturnas, vel
quid simile; tunc, inquam, talis mutatio non erit, ne-
que peccatum veniale. Ita docent DD. citati, quibus
adde Cenedum in quæst. canon. quæst. 45. num. 6. in fin.
Bejam part. 1. cas. 3. Naldum in summa, verb. ieiunium,
num. 8. Moltesium in sum. tom. 1. tract. 10. cap. 5. num. 37.
& alios.

RESOL. CX.

An qui sine cœna accepta dormire non valet, teneatur
mane collationem sumere, cenam ad noctem diffe-
rendo?

Vel